

καὶ ψυχὴν ἃ αὐτὰ ἔχειν ἀξιώσει, εἰ τὸν γε ἅπαντα χρόνον ἀκίνητα μένει;...

Ἔντος ζητήματος² πρότερα ἅπαντα ἐξ ἀνάγκης γίνονται, ἢ ἔστιν ἃ καὶ οὐκ ἐξ ἀνάγκης γιγνόμενα τῶν γιγνομένων³, καὶ τῶν ἐξ ἀνάγκης ἅπαντα τιθεμένων γίνεσθαι ἐκ ἑδουῖν αὐτὸ⁴ ἀξιωματοῖν⁵ δεικνύναι πειρωμένων, ἐνὸς μὲν, τοῦ ἅπαν τὸ γιγνόμενον ὑπ' αἰτίου τινὸς ἀναγκαῖον εἶναι γίνεσθαι, ἐτέρου δὲ, τοῦ ἅπαν αἰτίον, ὅ,τι ἂν δρῶν, ἀνάγκη τε καὶ ὠρισμένως αὐτὸ δρᾶν⁶, ... [Ἀριστοτέλης] θάτερον τῆς ἀντιφάσεως μύριον λαμβάνων ἰὼς δὴ ἔμπροσθεν, ... κατὰ θατέρου τῶν ἀξιωματοῖν χωρεῖ, καὶ τὸ μὲν ἅπαν αἰτίον, ὅ,τι ἂν δρῶν ἀνάγκη τε καὶ ὠρισμένως δρᾶν, οὐκ ἀναιρεῖ..., ἀξιῶι [δὲ] γίνεσθαι τῶν γιγνομένων τινὰ καὶ αἰτίου χωρὶς, κ. τ. λ....

Οὐ τοῦδε τοῦ οὐρανοῦ⁷ δημιουργὸν προσεχὴ τὸν ἄκρως ἀγαθὸν Θεὸν οἱ τὰ εἶδη τιθέμενοι ἀξιούσιν εἶναι, ἀλλ' ἐτέρας πρότερον φύσεως καὶ οὐσίας ἑαυτῷ⁸ τε συγγενεστέρας καὶ αἰώνιας, αἰεὶ τε καὶ κατὰ ταῦτα⁹ ὡσαύτως ἐχούσης· τὸν δ' οὐρανὸν τόνδε δι' ἐκείνης ἤδη τῆς οὐσίας, καὶ οὐκ αὐτὸν¹⁰ δι' αὐτοῦ, δεδημιουργηκέναί. Ἐκείνην τε τὴν οὐσίαν ἐς ἓνα τε νοητὸν κόσμον συνιστᾶσιν, ὃν ὁ Λοκρὸς Τίμαιος ἰδανικὸν καλεῖ, δηλαδὴ εἰδικόν, καὶ ἐκ

1. De astrorum animabus confer de Leg. III, pag. 176, sqq.

2. Ex cap. 19.

3. Totum hoc legitur libro I de Legibus, cap. 6, de Fato, sub initium, ed. nostræ pag. 64.

4. Ed. αὐτῶν. — 5. Ed. ἀξιωματῶν, (sed cod. ut nos).

6. Ex eodem capite, paulo infra.

7. Ex cap. 20. Ipse ille est alter demiurgus, de quo supra, p. 274, not. 3 et 4, et pag. 276, not. 1.

8. Cod. ἑαυτῶν.

9. Ed. κατ' αὐτά. · 10. Ed. οὐ κατ' αὐτόν.

παντων τε και παντοίων ειδῶν ἑ συντιθέντες νῶν τε τῶν αὐτῶν, ἓνα τῷ ὅλῳ κόσμῳ τούτῳ νοητῷ τὸν τελεώτατον ἐφιστᾶσι νοῦν, τὰ δευτερεῖα τῆς κατὰ πάντων² ἡγεμονίας μετὰ τὸν ἄκρως³ ἀγαθὸν Θεὸν αὐτῷ προσνέμοντες. Τοῦτον τὸν νοῦν, παραδείγματι τῷ καθ' ἑαυτὸν⁴ νοητῷ κόσμῳ κεκρημένον, τὸν οὐρανὸν τόνδε καὶ κόσμον αἰσθητὸν δεδημιουργηκέαι· εἶναι τε τὸν αἰσθητὸν τόνδε κόσμον τοῦ νοητοῦ εἰκόνα κατὰ τε⁵ ὅλον καὶ μέρη, οὐδὲν ὅ,τι⁶ οὐκ ἐκεῖθεν ἔχοντα τῶν αἰτίου δεομένων· δεῖσθαι δ' αἰτίου ἅπαντα τὰ ὄντα τε καὶ γιγνόμενα.... Ἐπὶ δὲ⁷ νοητῷ τούτῳ διακόσμῳ πλήθος μὲν ἐνεῖναι, πεπερασμένον δ' αὐτὸ εἶναι καὶ οὐδαμῇ ἄπειρον⁸, οὔτε δυνάμει, οὔτε ἔργῳ· τῷ δ'⁹ αἰσθητῷ τῷδε κόσμῳ τὴν ἀπειρίαν ἤδη, ὡς ἐνδέχεται, ἐγγεγονέναι διὰ τὴν ὕλην, ἣ πρώτως τὸ ἄπειρον πρόσεστιν, ἐκεῖθεν μὲν καὶ ταύτην ἔχουσαν τὴν αἰτίαν, οὐ μέντοι καὶκεῖ ἄπειρον οὔσαν.... Οὐχ οἷ γε τὰ εἶδη τιθέμενοι ὀκνήσουσι μὴ ἀπάντων τούτων φάναι εἶναι εἶδη, οὐ μέντοι¹⁰ ὡσαύτως πάντων· ἀλλὰ τῶν μὲν ἐς πεπερασμένα εἶδη τὰ τῆδε διακρινομένων ἐν ἐφ' ἐκάστῳ εἶδει¹¹, τῶν δὲ ἐς ἀπειρίαν ἤδη ἐκπιπτόντων ἐν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἀπείροις. Αὐτίκα γὰρ¹² τῷ τῆδε ἀριθμῷ παντὶ διὰ τὴν ἀπειρίαν ἐν τῷ ἐκεῖ εἶδος ἐφιστᾶσιν ἐνιαῖόν τε καὶ καθ' ἐν ἅπαντα περιέχον τὰ τῷ τῆδε ἀριθμῷ διακεκριμένως τε καὶ καθ' αὐτὰ συμβαίνοντα. Καὶ ἐπὶ τῶν τοῖς μεγέθεσι συμβαινόντων

1. Ipsa sunt verba de Leg III, pag. 96, extr.

2. Cod. καθ' ἀπάντων.— 3. Ed. ἄκρως omittit.— 4. Cod. καθ' αὐτόν.

5. Ed. κατὰ τὸ ὅλον. Cod. κατὰ τε τὸ ὅλον.

6. Ed. post ὅ,τι, incertum cur, addit καί.

7. Ex eodem cap. 20, paulo infra.

8. Cfr. de Leg. III pag. 94, post med. — 9. Cod. τῷδε.

10. Cod. verba quatuor, οὐ μέντ. ὡς. π. omittit.

11. Ed. εἶδη. — 12. Cod. γὰρ non habet.

ὡσαύτως αὐ' ἐν τῷ ἐκεῖ εἶδος τοῦ μεγέθους καὶ ἀμερές. Ἀφ' ὧν τὴν ψυχὴν ἐλλαμπομένην τὸν μαθηματικὸν ἀριθμὸν² καὶ μαθηματικὰ μεγέθη ἐκτάδην ὑποδέχεσθαι, σκιάς τε καὶ εἰδῶλα νοητῶν ὄντα, ἧ καὶ Πλάτων ἀξιοῖ, ἀνάλογον αὐτὰ τιθεὶς πρὸς τὴν νοητὴν οὐσίαν, ἧ τὰ τῆδε ἐν τε ὕδασι εἰδῶλα καὶ σκιάς³ τῶν αἰσθητῶν πρὸς αὐτὰ τὰ αἰσθητά. Καὶ μὲν δὴ καὶ τὰ ὑπ' ἀνθρώπων σκευαστά⁴ ταῦτα ἐν τῷ ἐκεῖ φασιν⁵ ἀνθρώπου εἶδει καθ' ἐν περιέχεσθαι ὅθεν τῆ διανοία τοὺς δημιουργοὺς ἄλλα ἄλλους ὑποδεχομένους, καὶ διανοητὰ πρότερον ἐν ἑαυτοῖς τὰ τῶν σκευῶν εἶδη ἐκαστων⁶ διαμεμορφωκότας, οὕτω τοῖς αἰσθητοῖς ἐγχειρεῖν.... [Οὐκουν⁷] οὐδὲ ταῦτα [τὰ σκευαστά] ἄνευ παραδειγμάτων γίγνεσθαι⁸, εἰ καὶ μὴ καθ' ἑαυτὰ ὑφεστηκότων ἰγίνεται γὰρ διὰ τὰ νοητὰ τὰ ἐν τῶν δημιουργῶν ταῖς⁹ ψυχαῖς ἐκαστων παραδείγματα.... Ἀλλὰ φαίη¹⁰ ἂν ἴσως Ἀριστοτέλης ἐν τῷ ἡλίου νῶ καὶ τούτων παραδείγματα ὑφεστάναι, καὶ οὐκέτι δεῖν ἑτέρου παραδείγματος καθ' ἑαυτὸ ὑφεστηκότος οὐδενός¹¹· δῆλον γὰρ ὡς τὸν ἥλιον τῶν γιγνομένων τῆς γενέσεως Ἀριστοτέλης αἷτιον τίθεται. Πρὸς οὖν ταῦτά που οἱ τὰ εἶδη τιθέμενοι ἐροῦσιν, Ἄλλ' εἰ μὲν ἐωρῶμεν¹²,

1. Ed. ἂν pro αὐ.

2. Hæc plane iisdem verbis de Leg. III, pag. 114, med.

3. Ed. σκιάί.

4. Hæc quoque de artificum operibus, τοῖς σκευαστοῖς, pleraque leguntur loco supra dicto, pag. 114, post initium.

5. Cod. φησίν. — 6. Ed. ἑκαστον.

7. Ex eodem cap. 20.

8. Cod. γίγνεται, quia priora ibi aliter constructa erant.

9. Ed. ταῖς omittit.

10. Ex eodem cap. paulo infra. — 11. Ed. οὐδένα.

12. Hæc et quæ sequuntur, de Sole terrestria per se non perficiente, ipsis verbis reperias lib. III, pag. 110, extr. et 112.

ὡς Ἀριστοτέλης, ὡσαύτως τὰ τε σκευαστὰ ταῦτα ὑπὸ τῶν σφετέρων δημιουργῶν δημιουργούμενα καὶ τὰ φύσει γιγνόμενα ὑπὸ τοῦ ἡλίου, συνεχωροῦμεν ἄν σου τῷ λόγῳ. Νυνὶ δὲ ὀρώμεν τὰ μὲν σκευαστὰ ταῦτα, ἕως μὲν ἂν ὑπὸ τῶν δημιουργῶν δημιουργῆται παρόντων τε² καὶ ἀπτομένων τῶν ἔργων, καὶ αὐτὰ προχωροῦντα³ ἐς τὴν τελειότητα τὴν ἑαυτῶν, καταλειφθέντα δ' ἡμιτελῆ ὑπὸ τῶν δημιουργούντων, οὐκέτι προχωροῦντα ἐς οὐδὲν, ἅτε τῶν δημιουργούντων οὐ τὰς χεῖρας μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ παραδείγματα ταῦτα ἑαυτοῖς συναποφερόντων. Τῶν δὲ φύσει γιγνομένων τὰ πλεῖστα ὀρώμεν, καὶ τοῦ ἡλίου ἀποκεχωρηκός, αὐτὰ ἔτι ἐς τὴν τελειότητα τὴν ἑαυτῶν προχωροῦντα, ὃ μάλιστα ἐνδηλον γίγνεται ἐν τοῖς ταχὺ τελειούμεναις φυτοῖς τε καὶ καρποῖς, ἃ καὶ νύκτωρ οὐδὲν ἤττον ἢ μεθ' ἡμέραν φαίνεται τελειούμενα. Τὸν μὲν οὖν ἡλίου νοῦν οὐκ ἂν αὐτὰ ἔτι τελειοῦν· οὐ γὰρ ἂν τοὺς μεθεκτοὺς τούτους νοῦς ἄνευ τῶν σφίσι συνόντων σωματίων οὐδοτιοῦν δρᾶν ἔς γε ἕτερα σώματα· τὰ δὲ γε⁴ σώματα πάντα καὶ θέσεώς τινος δεῖσθαι καὶ στήματός πρὸς τὰ πεισόμενα, ὃ τότε ἂν⁵ τὸν ἡλίον πρὸς αὐτὰ μηκέτι ἔχειν, ὥστε μηκέτι ὑπὸ τοῦ ἡλίου τότε ἂν τὰ τοιαῦτα τελειούμενα, οὐδ' ἂν αὐτὰ δι' αὐτὰ τελειοῖτο· οὐδεμίαν γὰρ δύναμιν ἐς ἐνέργειαν προχωρεῖν μὴ οὐχ ὑφ' ἑτέρας ἐνεργείας προεπιβιβάζομένην, οὐδ' αὖ τὸ δυνάμει τέλειον καὶ ἔργῳ ποτε τέλειον γίνεσθαι μὴ οὐχ ὑφ' ἑτέρου τοῦ ἔργῳ τελεωτέρου προεπιβιβάζομενον. Διὰ ταῦτα ἡμεῖς, φήσουσι, τὴν ἐνέργειαν ταύτην τὴν ποτε δι' αὐτὰ τοιαῦτα τελειοῦσαν τοῖς εἶδεσι τούτοις ἀπονέμομεν·

1. Ed. δημιουργεῖται. — 2. Ed. τε non habet.

3. Cod. χωροῦντα sine πρῆπ. — 4. Ed. γε non habet.

5. Cod. ἔτ' ἂν, ubi ed. ὅσα τότε ἂν, utrumque male.

καὶ διχῆ τὰ συμπαντα χωριστὰ εἶδη διαιροῦντες, ἔς τε ἱκανὰ αὐτὰ δι' αὐτῶν τὰ ἔργα ἐξεργάζεσθαι, ἔς τε οὐχ ὡσαύτως ἱκανὰ, ἐκεῖνα μὲν τοῖς τῆδε αἰδίοις παραδείγματά τε καὶ αἷτια ἐφίσταμεν. ταῦτα δὲ τοῖς τῆδε φθαρτοῖς, θεόμενα μὲν καὶ τῆς ἡλίου συνεργίας² τὴν ὕλην αὐτοῖς προσάξοντος, ἐπειδὴ δὲ λάβοιτο τῆς ὕλης, δρῶντα καὶ αὐτὰ δι' αὐτῶν τι³ ἔς αὐτήν.....

Ἡμεῖς μέντοι⁴, ἐροῦσιν [οἱ τὰ εἶδη τιθέμενοι], τῷ μὲν πάντων βασιλεῖ Θεῷ τὸ τελικόν τε καὶ κράτιστον τῶν αἰτιῶν ἀποδιδόντες εἶδος, οὐχ ἐπὶ ταῖς κινήσεσι μόνον [ὡς Ἄριστοτέλης], ἀλλὰ καὶ ταῖς οὐσίαις καὶ τοῖς οὔσι πᾶσι, τὰ δ' εἶδη ταῦτα παραδείγματα τοῖς οὔσιν ἐφιστάντες, τὸ δὲ τῆς κινήσεως ἀρχικὸν τῇ ψυχῇ τῇ τοῦδε τοῦ οὐρανοῦ ἡγουμένη ἀπονέμοντες, καὶ τὸ ὑλικὸν τῇ τοῦ παντός τοῦδε τοῦ οὐρανοῦ ὕλη, οὕτω πλήρη τοῖς οὔσι τὰ τῶν αἰτιῶν εἶδη ἀποδίδομεν....

Πῶς γὰρ⁵ οὐ περὶ τὰ μέγιστα ἀμαθῆς Ἀριστοτέλης, συχῶν τε ἄλλων ὧν ἔφαρεν ἕνεκά, καὶ μάλιστα τε καὶ τοῦ⁶ μεγίστου, τῆς τῶν αἰδίων οὐσιῶν οὐ παραγωγῆς, οὐδ' ἐφ' ἓνα⁷ τῶν πάντων τοῦ γε εἶναι ἕνεκα ἀναφορᾶς⁸; Οὐχ

1. Duplex hæc τῶν εἰδῶν divisio in Plethonis opere de Legibus deos Olympios et Tartareos constituit.

2. Ed. et cod. συνεργίας. De re cfr. pag. 112, sub med.

3. Ed. et cod. ἔτι, ubi nos τι.

4. Ex eodem cap. Et hæc est totius Plethoniæ doctrinæ tanquam ἀνακεφαλαίωσις: quædam, in qua nomina tantum mutanda, ut fiat Deus Ζεὺς, idem θεοὶ ὑπερουράνιοι, anima mundi Ἥλιος, materia denique universa Ἡρα, sicut per totos de Legibus libros facile quis agnoscat.

5. Ex eodem cap. paulo infra.

6. Ed. τε omittit, cod. τοῦ non habet; nos utrumque retinemus.

7. Ed. ἐφ' ἑνός. — 8. Ed. cum cod. ἀναφορᾶ.

ὡσπερ Πλάτων τε καὶ οἱ περὶ Πλάτωνα τὸν πάντων βασιλέα Θεὸν τοῖς οὖσιν ἐφιστάντες, τοῦτον παραγωγὸν τε παραγωγῶν καὶ δημιουργὴν δημιουργῶν ἀξιοῦσιν εἶναι, οὐδὲν ὅ, τι οὐκ ἐπ' ἐκείνον ἀναφέροντες ¹.....

Τί οὖν ², ἂν φαίη τις; οὐκ ἄξια τὰ Ἀριστοτέλους βιβλία μετιέναι; Καὶ πάνυ, τῶν γε ἐν αὐτοῖς χρησίμων ἕνεκα, εἰδότας μέντοι ὡς συχνὰ αὐτοῖς καὶ φαῦλα ἐγκαταμέμικται.

 IV.

ΣΧΟΛΑΡΙΟΥ, ΤΟΥ ΥΣΤΕΡΟΝ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ,

ἐπιστολὴ πρὸς Μάρκον, Ἐφέσου μητροπολίτην.

Πέμπω σοι ³ τὸ βιβλίον ὃ μοι νῦν ὑπὲρ Ἀριστοτέλους συγγέγραπται. Καὶ τὴν μὲν τοῦ συγγράφειν αἰτίαν ἀκούσῃ λέγοντος τοῦ βιβλίου· ἧς ἐξέστω μὲν τοῖς βουλομένοις κατηγορεῖν· ἐμὲ δὲ καὶ πάνυ ταύτης ἔδει φροντίζειν. Οὔτε δὴ σοφίας ἐπίδειξις ἦν· οὐ γὰρ ἐρῶ ταύτης οὐδένα καιρὸν, εἰ μὴ μέλλοι τις παίζειν μετὰ παιδαρίων

1. Ita sane, nisi hæc supremi Dei potentia, quæ apud Platonem in Timæo, tum præsertim apud Plethonem de Legibus, cum pluribus diis communicaretur.

2. Ex ipso libri fine.

3. Ined. ex codice manuscripto bibliothecæ Parisiensis, n° 1289, fol. 12. In codice post titulum altera manu additum est nomen Γεώργιος, et hæc est epistola ad Marcum Ephesi episcopum, de qua nos aliquid in præfatione ad hoc volumen.

καὶ παρ' ἀρροκταῖς οὐδὲν αὐτῶν διαφέρουσιν, σοῦ τὰ
 σαυτοῦ μόνον καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ πράττοντος, καὶ τῶν
 ἡμετέρων παιγνίων πάλαι κατεγνωκός. Οὔτε τὸν σοφὸν
 ἐκείνον ἐβουλήθη κολοῦειν· ἐμοὶ γὰρ οὐδεὶς ποτε τῶν
 ἀγαθῶν ἐγγέγονε φθόνος· ἀλλὰ μέμφομαι μὲν ἑμαυτῷ,
 ἐπειδὴν αἰσθάνωμαι πολλαχῆ τοῦ πρέποντος ἀμαρτάνων·
 ἀλγῶ δὲ λίαν ὑπὲρ τῆς τῶν ὁμοίων ἀβελτηρίας· οἷς δ'
 ἂν ἀρετὴν τινα συνειδῶ, χαίρω, Θεὸς οἶδεν, ὡς αὐτὸς
 ἂν ' καὶ ταύτῃ οἰκοδομούμενος '. Οὐδὲ τῷ Γεμιστῷ ταί-
 νυν ἠνώγλησ' ἂν ποτε, μὴ τοῦ συνειδότος ἔνδοθεν ἐρε-
 θίζοντος. Οἶσθα δ' ὅπως περὶ γε τὰ τοιαῦτα χρὴ δια-
 κεῖσθαι, εἰ μὴ τὴν Ἀναξαγόρου μέλλοιμεν ὑφίστασθαι
 σύγχυσιν. Καίτοι τινὲς αὐτὸν μὲν εὐσεβεῖν φασιν ἐν τῇ
 περὶ τοῦ Θεοῦ δόξῃ, καὶ μῆτε διδάσκειν μῆτε συγγρά-
 φειν νομοθεσίαν τινὰ καινότεραν, ἐν ἧ τὰ ἡμέτερα δια-
 σύρεται, ἀλλ' ἡμᾶς ὑπὸ βασκανίας αὐτῷ τοιαύτην φήμην
 ἐγείρειν· οὐς ὁ χρόνος ἐλέγξει λίαν ἀπατωμένους. Ἄλλως
 δὲ χρήσιμος ὁ ἀνὴρ, καὶ τῇ μὲν εὐγενεστάτῃ τῷ γένει
 ἡμῶν φωνῇ οὐδενὸς ἂν ἠττηθείη, ἧς καὶ Κικέρωνα καὶ
 πολλοὺς ἄλλους ἐκ τῆς ὑπερορίας ἴσμεν Ἀθήνησιν ἐπι-
 μέληθέντας· καίτοι, τῆς ἐγχωρίου Μούσης ἐμπεπλησμέ-
 νοι, πᾶν τι καλὸν ἄδειν ἠπίσταντο. Πολλὰ δὲ τῆς
 ἄλλης σοφίας ἔχει συνειλοχῶς. Ἡθῶν δὲ ἕνεκα κἂν γέ-
 νοιτο τοῖς νεωτέροις παράδειγμα, οἷς ἀρετῆς τι μέλει
 γνησίως. Οἶσθα τὸν ἄνδρα πλέον ἐμοῦ. Διὰ ταῦτα ταί-
 νυν ἀπεσχόμην ἂν αὐτοῦ καὶ ὦν κατ' Ἀριστοτέλους
 συγγέγραφεν. Ἄλλως τε οὐδὲ σφόδρα ἐπαινετόν ἐστι

1. Cod. ὦν pro ἂν.

2. Incerta vox et, si vera est, sumenda ecclesiastico sensu ædifi-
 candi, id est, exemplis bonis informandi.

τοὺς ἐκάστου χυλοὺς ἐλέγχειν· ἀλλὰ δεῖ μᾶλλον ἀπο-
 δεικνύειν τὰ ἀληθῆ· καὶ τοῖς ἐπιδείκνυσθαι βουλομένοις
 ἢ φιλοσοφία μυρίας ὕλας προβάλλεται, ἐν αἷς ἔστιν εὐ-
 δοκιμεῖν μετὰ τοῦ μηθενὶ προσκρούειν τῶν φίλων. Ἐγὼ
 δὲ ἐκὼν ποτε λυπεῖν οὐδένα προήρημαι. Εἰ δὲ διαλεκτι-
 κῆς μεθόδου ἥκιστα πάντων αὐτῷ μέτεστιν, ὃ δὴ καὶ
 τῆς πλάνης αἴτιον αὐτῷ καὶ πολλοῖς ἄλλοις ἐγένετο,
 ἀλλὰ τούτων ἐκ πολλοῦ χρόνου σπάνις ἐν ταῖς τῆδε
 διατριβαῖς γενομένη καὶ ἄγνοια, οὐκ αὐτοῦ μᾶλλον ἢ
 κοινόν ἐστι τοῦ γένους ἀβρώστημα. Διὸ καὶ πρὸς τὴν
 θῆραν τῆς ἀληθείας ἄνευ τοῦ μόνου πρὸς αὐτὴν ὄργανου
 χωροῦντες, ἀγνοίας μεστοὶ καὶ πλάνης εἰκότως ἀναχω-
 ροῦσιν. Ἄλλ' ἔλαθον ἑμαυτὸν, πρὸς ὃν οὐ χρῆ, παραι-
 τούμενος. Τίς γάρ σου βέλτιον τὴν ἐμὴν οἶδε προαίρε-
 σιν; Οἶμαι δὲ τοὺς ἐμοὺς γονέας, οἳ μοι πάντα συν-
 ἤδεσαν, διδαχθῆναι ἂν αὐτὴν ποτε παρὰ σοῦ. Ὡς γὰρ
 ἐκεῖνοι τῆς φύσεως, οὕτως αὐτά μοι λόγων τε καὶ ἡθῶν
 τὰ σπέρματα κατεβάλου. Κάκεινοι μὲν ἅπαξ, σὺ δὲ πολὺν
 ἡμᾶς ἐγειώργεις τὸν χρόνον· ὥστ' ἐπιγινώσκεις ἂν τὰ σαυ-
 τοῦ, τὰς ἐν ἡμῖν εἰκόνας τούτων γινώσκων. Διὰ τοῦτ'
 ἄρα παραιτεῖσθαι δεῖ μᾶλλον, ὅ,τι παραιτεῖσθαι προσέ-
 χρην. Τούτου δὲ τοῦ βιβλίου πολλοὶ μὲν ἤσθοντο τῶν
 πρ' ἡμῖν γινομένου· ἢ δὲ φήμη καὶ πρὸς τοὺς πόρρω φί-
 λους ἐξέδραμεν, οἳ τοῖς ἡμετέροις αἰεὶ χαίροντες λόγοις,
 ἐνταῦθα δὲ βελτίους ἢ πρόσθεν ἡμᾶς εὐρήσαιν ἐλπίζουσιν,
 ὡς οὐκ ἀγεννοῦς ὑπαθέσεως ἀρξαμένους· καὶ διὰ τοῦτο
 πέμπεσθαι σφίσιν ἀπαιτοῦσιν ἐγκείμενοι. Ἐγὼ δὲ δεῖν
 ἠγησάμην τῷ κανόνι τῆς σῆς τέχνης πρότερον προσ-

1. Sic cod. γινομένου, quæ potuit Gennadio placere scriptura,
 quum Plêtho libentius alteram sequatur.

αχθὲν, οὕτω τοῖς ἄλλοις ἅπασι φαίνεσθαι. Εἰ γὰρ καὶ πολλοὶ τινὲς ἦσαν ἡμῖν ὁμοίως σοὶ τὰ τοιαῦτα δυνάμενοι, σοὶ πρὸ πάντων προσάγειν ἐχρῆν, εὐνοίας τε εἵνεκα καὶ ἧς εἶπον συγγενείας τῶν λόγων, ἐπιμελησομένῳ τοῦτου πάνυ καλῶς· νῦν γὰρ καὶ τέχνης εἵνεκα τῶν παρ' ἡμῖν ἀπάντων προέχεις. Τί ἂν οὖν γένοιτο τοιαύτης τιμιώτερον στάθμης, ἢν οὐτ' ἀγνοεῖν οὔτε κρύπτειν ἐνδέχεται τὰς ἐν τοῖς λόγοις ἀνωμαλίας; Ἐπελθὼν τῶν οὖν ἅπαν τοῦτο καλῶς, τὰ μὴ δοκοῦντά σοι καλῶς εἰρῆσθαι διάγραφε καὶ δίδου πυρί. Περὶ μὲν' ἄλλοι φίλων οὐδ' ἂν αὐτὸς ἀξιώσαιμι. Καίτοι τῶν Ἀριστοτέλει προσκειμένων εἶναί σε πάνυ καλῶς οἶδα, τῶν τοῦ Πλάτωνος ὅπόσον χρῆ μόνον θαυμάζοντα. Ἄλλ' εἰ δεῖ τοῖς φίλοις πέμπειν, ἢ δίδοναι πυρί. Ἐκεῖνοι δ', ὡς ἂν ἐκάστῳ δόξῃ, οὕτω τὴν περὶ ἀληθείας τῶν λόγων ψῆφον φερόντων· ἐμοὶ γὰρ ἀντὶ πάντων ἡ σὴ ψῆφος ἀρκέσει.

1. Incerta lectio et sententia, et nobis olim videbatur post μὲν lacuna subesse aliqua, unde suspicabamur : Πυρί μὲν, πρὶν ἢ ἐνὶ που ἢ δυοῖν φίλων, οὐδ' ἂν αὐτὸς ἀξ. Nunc περὶ poetice sumendum esse putamus pro ὑπέρ, ut apud Homerum : Περὶ μὲν σε τίω Δαναῶν, in-nuente quippe Scholario non tanti se librum suum facere, ut ipsum duobus simul amicis (Marco et Gemisto) præponat.

Ε.Υ.Δ. της Κ.τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

V.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ,

ἐκ τῶν ὑπὲρ Ἀριστοτέλους ἀντιλήψε "

Ἐπειδὴ τὸ βιβλίον τῶν κατ' Ἀριστοτέλους βλασφημιῶν καὶ εἰς ἡμᾶς ὀψὲ περιῆλθεν.... Ἐνιοὶ δὲ καὶ εὐγνωμονέστερον ἀμφοῖν διακούσαντες, συνῆψαν ἄμφω τῷ φιλοσόφῳ ταῖς γνώμαις, καὶ τὴν ἐς Πλάτωνα διαφορὰν Ἀριστοτέλει περὶ τὸ τῆς λέξεως φαινόμενον συμβῆναι μόνον φασί.... Τοὺς δὲ νῦν Πλάτωνος ἠττωμένους ἐν Ἰταλίᾳ, οἷς φησι χαριζόμενος τὴν τοιαύτην πραγματείαν λαβεῖν ἐπὶ νοῦν, ἴσμεν τίνες εἰσὶ· καὶ ἐώρων πολλοὶ τῷ ἀνδρὶ συγγινομένους αὐτοὺς ἐκεῖ, οἷς τοσοῦτον μέτεστι φιλοσοφίας, ὅσον αὐτῷ Πλήθωνι ὀρχηστικῆς.... Ὅσοι δὲ ἐν ἐσπέρα τῶν φιλοσοφίας δογμάτων γνησίως ἐπεμελήθησαν, οὐχ ὁμοίως τὰ τοιαῦτα κρίνουσι· κρείττους δὲ κριθμῶ σχεδόν εἰσιν οἱ γε τοιοῦτοι, ὧν αὐτὸς οὐκ ὀλίγοις ἐνέτυχον.... Ὡστε εἰ μὴ δι' Ἀριστοτέλη οὐκ ἂν φυσικῆς φιλοσοφίας τὸ τῶν ἀνθρώπων μετεῖχε γένος... Ἐν τῷ ἐπιχειρήματι τούτῳ τινὰς, τοὺς Χριστιανοὺς ἡμᾶς, αἰνιττόμενος [ὁ Πλήθων], ἐκ Μωσέως τὴν δόξαν ταύτην προειληφότας, σύμφωνόν που τῇ Χριστιανῶν πίστει καὶ αὐτὸν ἀποφαίνεται Ἀριστοτέλη.... Ὅς τοὺς ἐνθουσιασμοὺς καὶ τὰς ἀποκαλύψεις διαβάλλειν, καὶ

1. Ex hujus ipsius, deperditi nunc, operis refutatione per Plethouem facta, unde plura mox excerpta proferentur.

πλάνην ἀποκαλεῖν λέγεται· τὴν δ' ἀλήθειαν ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπινου λόγου εὐρίσκεισθαι μόνου διὰ φιλοσοφίας, ἔν τινι ἑτέρῳ ἑαυτοῦ συγγράμματι· ἀποδεικνύναι, κ. τ. λ.

VI.

ΠΑΗΘΩΝΟΣ,

ἐκ τοῦ πρὸς τὰς Σχολαρίου ὑπὲρ Ἀριστοτέλους ἀντιλήψεις.

“ Ἐπειδὴ ” τὸ βιβλίον τῶν κατ’ Ἀριστοτέλους « βλασφημιῶν καὶ ἐς ἡμᾶς ὀψὲ περιήλθεν. » Ἐγὼ μὲν οὐκ ὀψέ, ὡς γε σύ φῆς, ἀλλ’ ὅτε τὸ πρῶτον ἠτήθην, εὐθύς ἔπεμψα. Σὺ δὲ³ τήνδε σου τὴν συγγραφὴν πάλαι συγγεγραφώς, καὶ πέμπειν κελευόμενος, πολλάκις τε τοῦτο κελευόμενος, τέως μὲν οὐκ ἔπεμψες· τελευτῶν δὲ, ἐπεὶ ἔκαμνες ἐπὶ τῷ μὴ πέμπειν καταγελῶμενος, ἔπεμψας μὲν οὐδ’ οὕτως, ἔφασκές γε μὴν πεπομφέναι ψευδόμενος· πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις σοι κακοῖς καὶ τὸ ψεῦδος πρυχειρότατον. Καὶ νῦν ἦκεν ὡς ἡμᾶς ταυτὶ τὰ καλὰ συγγράμματα οὐ σοῦ πέμψαντος, ἀλλὰ τινῶν ἐκ-

1. Innuīt hoc verbo Scholarius ipsos de Legibus libros, sibi hanc fama tantum cognitos. Multa deinde omittimus, nihil ad rem nostram facientia.

2. Ex editione W. Gass, in opere cui titulus: *Gennadius und Plettho*, Vratislav. 1844, in-8°, pag. 54, sqq. collatis etiam, a nobis Par. 462 et Atheniensi codd.

3. Ed. σὺ δὲ δὴ, sed Par. et A. δὴ omittunt.